

Porabje

TEDNIK SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 2. maja 2019 - Leto XXIX, št. 18

stran 2

OD PTUJSKEGA GRADA PREK BOŽJEPOTNE CERKVE DO SLOVENSKE TOSCANE

DRAMATIZACIJA PRAVLJICE »ZELO LAČNA GOSENICA«
stran 5

ŠKE ITAK NEMA ČAJTA ZA HOBIJE
stran 6

ČE BI NEJ BILAU OGRADCA PA TELEVIZIJE
stran 8

Od Ptujkega grada prek božjepotne cerkve do slovenske Toscanne

Slovenska zveza vsako leto organizira za svoje delavce, kotriže predsedstva pa nadzorne komisije ekskurzijo v Slovenijo, da bi z njeno pomočjuv bole spoznali kakšen lepi tau matičnoga rosaga. Letos smo se spoznavali s Ptujom pa okaulico (Ptujka Gora, Osluševci in Jeruzalem). 26. apriliša se je podalo na paut 14 najgir lidi. Pripravili smo se na vročino, stero so nam obečavali meteorologi, zatok nas je fejš čudivalo, gda so se zazrankoma zbirali kmični oblaki nad Porabjem pa Goričkim. Dapa dobre volé zatok nej falilo na avtobusi, spoj pa te nej, gda so naprej prišle male kupice pa tisto, ka je v nji valaun. Etak smo se brz pripelali na Ptuj, naša prva

formo, grato je rezidenca. Za njimi so grad meli v svoji rokaj grofje Herbersteini, steri so ga

V sobaj v gradi je pohišstvo od 16. do 20. stoletja, največ falatov je iz zapuščine Herberste-

Skupinski kejp na dvorišču Ptujkega grada

posedovali vse do leta 1945, gda njim ga je država krajzela.

Na ptujskom gradi ma Pokra-

inov, njini potomci (utodók) eške živejo v dosti mejstaj po svejti, dapa kak smo od naše vodnice zvedeli, nej so nazaj prosili tej dragocenosti. Navčili smo se, ka pomeni rejč turkerija. Tau so kejpji s turškimi (tórskimi) motivi, največkrat so namalani lidgé, dapa té kejpje so namalali pa farbali evropski molarge. Zbirka turkerij na ptujskom gradi je največša takšna zbirka na svejti. Pri zbirki muzični škéri (majo kauli 300 falatov, od orgel do goslinov, trobent itd.) je ejkstra zanimiva bila dupliška rimska piščal ali tibia, stero so napravili iz čunte nikše živali

ne fašenske maske, od oračov do kurentov. Kak smo zvedli, gnauksvejta so se v kurente leko oblekli samo neoženjeni mladi podje, zdaj je že malo ovak, v kurente se zravnaajo mladi pa stari, oženjeni pa neoženjeni pa eške ženske tó. Pa če smo že pri fašenki, v okolici Ptuja je tó (bila) skurok takša navada kak pri nas borovo gostüvanje. Če so se deklev v vesi prej nej ženile, so podje za fašenek plojek vlekli kak simbol falosa, ženskam so odžagali en-en falat, ka če so prej pravoga nej dobile, naj majo lesenoga.

Gda smo od ptujkega grada slobaud djemali, je že sunce sijalo, etak je tiste tó nej zeblo, steri so se nej tak oblekli, kak se za norlavi mejsec apriliš šika. Po vauski ulicaj smo se šetali do mestne iže, vsepovsedik smo meli čütenje, ka srečüvlemo zgodovino. Meli smo eške malo časa do obö-

živo tó poglednili ta prelepi žunč (biser) gotske umetnosti, spejvali Mariji pa zmolili njeno molitev.

Po prauškarski pauti (na stebre so zapisane skrivnosti vsej raužni vejncov) smo šli nazaj do busa in se odpelali v kraj Osluševci, gde so nas čakali člani Društva za ohranjaje dediščine, Prleški železničar. Oni dosta delajo na tem, ka naj se nej bi zgibilo nika od tistoga, kak se je gnauksvejta delalo na železnici. Zatok so v nekdenšnjem bagauni napravili železničarski muzej, na kraikom filmi pa pokazali njino dejavnost. Slobaud smo vzeli od gostoljubni domanji lidi, steri so nas ponidili z domanjimi pokeraji pa žedni smo tó nej ostali, pa smo se že pelali do slovenske Toscanne, med jeruzalemske gorice. Fanj smo se nasmejali, gda je naša sopotnica rekla, če je mala Toscana tak lejpa, te si mora ogledati

Lejpe tapiserije na stejni grada, stero so zatok gordejvali, ka je v gradi mrzlo bilau

postaja je bil grad, gde nas je že čakala gospa, stera nam je pokazala zbirke na gradi, steri se zdigava nad varašom.

Že v 11. stoletji je bila tū utrdba (eród), tistoga ipa je cujslišala salzburški nadpūšpekiji. V zgodovini ptujkega grada so bile fontoške tri familije. Prvi so bili gospodi Ptujski, sterim so grad odali salzburški pūšpeki. Oni so meli grad kauli 300 lejt, ustanovili so dominikanski pa minoritski klošter pa dali zozidati prauškarsko cerkev na Ptujski Gori. Za njimi je prišla familija Leslie, stera je grad mejla od leta 1656 do leta 1802. Družina Leslie je prišla s Škotskoga, v njinom časi je grad daubo gnešno, baročno

En tau železničarskoga muzeja v vesnici Osluševci

jinski muzej Ptuj-Ormož več zbirk, od nji smo si mi ogledali zbirko fevdalne stanovanjske kulture, zbirki orožja in glasbil pa eške tradicionalne pustne maske.

(eške ne vejo, kakšne), pa je iz 2. ali 3. stoletja. Tau je velka rejdkost na svejti.

Pa če smo že bili na Ptui, smo nej smeli mimo fašenka, zato smo si pogledali tradicional-

Kurenti si fejšt značilni za Ptuj pa okaulico

da, zatok smo se spreadili do Drave. Ništrni smo si ogledali razstavo Eke Alenke Vogelnic Od lutke do karikature, drugi so uživali na terasi pa pili kafej, tretji so občudovali reko (folyó) pa življenje na njej.

Po obödi smo se odpelali na Ptujko Goro, gde nas je čako film o tej prelepi cerkvi, kama so lidgé vsigdar odli (zvün, da je tau bilau prepovejdano) na božo paut, gde Marija milostivno razprostira svoj plašč nad vsejmi, steri želijo njeno obrambo. Po filmi smo si v

pravo Toscano tó.

Eške malo dobraut v Jeruzalemi (veter, steri nas je skur odneso z brejga, ne štem vcuj) pa je naš vören šofer Miran svoj bus obrno prauti domi. Ekskurzija je bila v zahvalo članom predsedstva in nadzorne komisije Zveze tó, steri so štiri leta opravljali svojo delo.

(Kejp na 1. strani: En tau naše skupine na dravskom mausti, zar za nami Ptujski grad.)

Marijana Sukič

Foto: K. Holec

Murska Sobota: Svetovni dan (in noč) knjige

SLOVENCİ BEREJO IN PIŠEJO KNJIGE, A JIH NE KUPUJEJO

Svetovni dan poezije (21. marec), svetovni dan (in noč) knjige, Slovenski dnevi knjige

kjer so imeli v gosteh Tadeja Goloba, ta čas enega popularnejših avtorjev v Sloveniji, z

vidljiv položaj knjige, zlasti pa na zaskrbljujoč položaj založb in avtorjev. Osrednjo razpra-

vo je organiziralo Društvo slovenskih pisateljev. Pri tem je zanimivo, da Slovenci radi in dosti berejo knjige, ki si jih izposojajo v knjižnicah (lani so v slovenskih knjižnicah našli 10 milijonov obiskovalcev, ki so si sposodili 25 milijonov knjig), kupujejo pa jih vedno manj, čeprav vsako leto izide pri slovenskih založbah in v samozaložbi okoli 200

S ta čas enim popularnejših in bolj branih avtorjev, Tadejem Golobom, se je v Pokrajinski in študijski knjižnici ob čaju na večeru knjige pogovarjala Jedrt Jež Furlan

(prihodnji mesec), Slovenski knjižni sejem, so dogodki, ki naj bi v vseh ozirih popularizirali knjigo. Letos je generalna direktorica Unesca (kjer je nastala pobuda za svetovni dan knjige) Audrey Azoulay v poslanici zapisala, da so »knjige okna v naša življenja, obenem pa so tudi vrata, ki odpirajo k spoštovanju in razumevanju drugih ljudi ne glede na razlike in meje«. Svetovni dan knjige so počastili tudi v murskosoboški Pokrajinski in študijski knjižnici,

romanom Leninov park med desetimi nominiranci za letošnjo knjižno nagrado kresnik, ki jo je prejel prvič leta 2010 za roman Svinjske nožice. Zanj je čas se posveča pisanju predvsem detektivskih romanov. S Tadejem Golobom se je pogovarjala Jedrt Jež Furlan. V Sloveniji so svetovni dan knjige, ki se nadaljuje v noč knjige (23. april) počastili letos šestič, bilo je prek 200 knjigi posvečenih dogodkov, hkrati pa so ob tem na različnih ravneh opozorili na neza-

romanov in toliko pesniških zbirk za odrasle in približno toliko knjig za najmlajše bralce. Za državo z 2 milijona prebivalcev je to statistično zelo visoka številka natisnjenih del proze in poezije. Res pa je, da Murska Sobota kot regionalno središče Pomurja nima sodobne knjižarne, kot jo je imela pred tridesetimi leti. Izdati knjigo je postala moda, med avtorji pa so redki, ki s pisanjem nadaljujejo.

Tekst in foto: E. Ružič

Aktivno vodstvo slovenski peznionistov

Vodstvo ali predsedstvo Društva porabski slovenski penzionistov je svoj dljejši melo 8. apriliša, gda je vsej 11 članov prišlo pa dva pomočnika. Tau je trno lepau! Baug plati! S tejm tū svedočimo, ka svojo delo, odgovornost do penzionistov našoga društva resno vzememo, se trūdimo redno opravlati, nji sprauti infor-

mirati od vsej aktualni programov. Posaba smo leko pozdravili predsednico Nadzorne komisije/Ellenőrző Bizottság Andrejo Kovač pa člana Ferija Meggyesa, steri sprvajajo našo delo, zvüjn njija je eške za tau funkcijo Feri Bajzek tū, njega pa pá drugo paut pozovemo. Meli smo 5 dnevni redaav, najprvim sem kak predsednica društva taprajla pa cenila vse programe, delo društva, posaba sem račun dala od svojga administracijskoga dela tū. Najbola fontoško delo smo meli vse podraubnoma se zgončati, pripraviti Srečanje porabski slovenski penzionistov s sombotelskimi Slovenci v Monoštri. Za tretji dnevni red – Izlet v Prekmurje – smo se samo en tau leko zgončali, tau je ves Dolenci z Malim rajom, drugi tau je trno težko vküp sprajti tak, aj se vsejm vidi, zatau eške čas nūcamo. Na konci smo se zgončali eške od mali programov. Členi vodstva so bili aktivni, so vcuj gončali, ta prajli svoje mišljenje, ka je ena največša pomauč pri deli ravnati društvo. S tejm, ka se nam je nej pršikalo na te den kreda pripraviti izlet v Prekmurje, smo vküp pozvali vodstvo na 6. majuš, gda do informirani eške od programov: paut v Sárvár pa srečanje s policaji, steri do nas malo včili, kak se moramo ponašati, na koj smo doužni mi samėj skrb meti z biciklini pa pejški, aj vō leko okrauzimo kakšno nesrečo na potaj.

Klara Fodor
kejp: Anett Forján

Zmagali so mladi iz Murske Sobote

Že štirinajstič je priredila Srednja strokovna šola Béla III. v Monoštru turnir v dvoranskem nogometu pod imenom Pokal király. Od glavnega organizatorja Tamása Dömötörja smo izvedeli, da so se turnirja ob monoštrskih in kermedinskih ekipah udeležili tudi mladi iz Murske Sobote. Pomerile so se 4 ženske in 4 moške ekipe. Med dekleti je zmagala ekipa monoštrske gimnazije Mihály Vörösmartyja, med fanti pa ekipa Srednje poklicne in tehniške šole iz Murske Sobote. Pokale in diplome je zmagovalcem podelil ravnatelj šole Ferenc Korpič.

LRH

PREKMURJE

100 let majoša

V Prekmurju se v etom leti sveti dosta okrauglih obletnic, nej samo 100. obletnica priključitve Prekmurja matičnomi narodi. 100 let je minilo tudi od te, ka so Martin Sabotin, Matija Kociper, Ivan Sraka, Martin Matko in Ivan Kuzma, pojdje, steri so srečno prišli domou iz prve svetovne bojne, v domanji vesnici Gančani na predvečer prvoga majoša v zahvalo Mariji postavili majoš, kak oni pravijo majpani.

Gančki majoš ob pomauči sovaščanov vsakšo leto 30. aprila pripravijo mladi, steri v tistom leti dopunijo 18 let, pravijo pa njim lejtniki. Po vesnici cejlo popaudne nosijo smrekov vreek, steroga prva okinčajo s papernatimi rožami (rediti jih začnejo že včasi po nauvom leti), prauti večeri pa na starom nogometnom igrišči postavijo majoš. In tak je bilou tudi v etom leti, gda so lejtnikom, sterih je bilou samo osem (od toga dvej deklini), pri postavljanji majpana pomagali tudi drugi domanji pojdje in moški.

Ob tom viskom jubileji pa je v Gančanaj nej bilou veselo samo 30. aprila, liki tudi malo prva, 27. aprila. Na té den so tak kak pred 100 leti postavili majoš, steri je biu okrašeni z brezovo krošnjo, vej pa so komaj po prvi peti lejtaj brezo vöminili s smreko. Pouleg toga so postavili spominski obeležji tistim pojgom, steri so postavili prvi majoš, pa ške duhovniki Marki Žižki. Flajsne ženske iz Turističnega društva Sodar so v bližnom gasilskon daumi pripravile razstavo, na steroj je notpokazano vse od priprave do postavitve majoša. Po spominski meši so predstavili ške knjigo z naslovom Stou lejt gančkoga majoša 1919-2019, stero so vödali ob tom viskom jubileji.

Silva Eöry

Nove knjige

MARKO JESENŠEK ANALIZIRA PREKMURSKI I

Z devetimi samostojnimi knjigami in številnimi članki ta čas spada redni profesor na mariborski Filozofski fakulteti dr. Marko Jesenšek med vodilne jezikoslovce na Slovenskem. Za svoje delo je prejel več uglednih priznanj: *Zoisovo nagrado* za vrhunske dosežke na področju slovenskega jezika, *Miklošičevo nagrado* Univerzitetnega središča Savaria v Sombotelu in bil leta 2017 sprejet v Slovensko akademijo znanosti in umetnosti. V mednarodni knjižni zbirki *Zora* je pred kratkim izšla njegova knjiga *Prekmurski jezik med knjižno normo in narečjem*, v kateri aktivno posega v porabski jezikovni in narodnostno-politični prostor.

Avtor je razdelil vsebino na petnajst poglavij, med katerimi izstopajo: *Slovenščina v Prekmurju in Porabju – med knjižno normo in narečjem*; *Besede slovenskih pesmi Avgusta Pavla*; *Asbotohova pisma Pavlu*; *Pavlova Prekmurska slovnica/Vend nyelvtan* med Janežič-Sketovo normo; *Jezikoslovno delo Antona Vratuše in Srečanja z akademikom Antonom Vratušo*.

Marko Jesenšek v novi znanstveni monografiji predstavlja današnje jezikovne razmere v Prekmurju in Porabju, ko ne moremo več govoriti o posebnem prekmurskem knjižnem jeziku, ampak o (ne)enotnem prekmurskem narečju v Prekmurju in Porabju, kjer se pojavlja narečno leposlovje, v Porabju pa tudi v medijih t. i. naddialekt, ki želi biti razumljiv in sprejemljiv v Porabju in Prekmurju. Avtor zavrača poskuse, da bi se ponovno oblikovala vzporedna književna norma v Prekmurju. Loči med knjižno ustvarjalnostjo pred *pomladjo narodov* in današnjo ustvarjalnost-

jo v narečju. Književnost v prekmurščini utemeljuje od Temlina do Kardoša, to je v cerkvenih in posvetnih tiskih

svoje proučevanje Jesenšek. Spremno besedo sklene z navedkom: »Po vsej Evropi se 800 milijonov Evropej-

in narečjem. Zapiše oceno, da »jezikovne razmere v Prekmurju in Porabju kažejo, da je na slovenskem jezikovnem obrobju razkorak med knjižnim jezikom in narečjem zelo velik ... Prekmurci svoj jezik in narečje „dojemajo zelo čustveno“ in so ponosni „da gučijo“ v narečju, nikakor pa tega jezika ne razumejo več kot vzporedno ali drugo slovensko knjižno normo.«

Slovenski jezik v Porabju na Madžarskem je poglavje, ki se začneja s podatki tudi o tem, zakaj so kraji ob Rabi ločeni od Slovenije, in sicer pouda-

prekmurskih protestantskih in katoliških piscev. Tako v recenziji poudarja Matej Šekli, ki je zagotovil, da gre za vrhunsko znanstveno delo našega najboljšega poznavalca jezikovnih razmer v Prekmurju in Porabju. Druga recenzentka Andreja Žele pa, da gre zlasti za jezikovni in kulturni, deloma tudi družbeni prikaz tega dela Slovenije, ki se zdi od središča po vsem najbolj oddaljen.

»Gre za razprave, ki glede na čas in vrstni red nadaljujejo zgodbo o prekmurskem jeziku v moji knjigi Poglavja iz zgodovine prekmurskega knjižnega jezika. Tam sem pokazal, da je imel slovenski jezik dvojnični razvoj vse do oblikovanja enotne slovenske knjižne norme sredi 19. stoletja. Prekmurski (vzhodnoslovenski) jezik je soobstajal ob kranjskem osrednjeslovenskem v knjižni obliki od Temlinovega Mallega katekizma (1715), trdno normo in izoblikovan knjižni značaj, razlikovalno do panonske kajkavščine in alpske kranjsčine, pa je dobil v prvem slovenskem prevodu svetega pisma iz grščine (Štefan Küzmič, *Nouvi Zakon*, 1771)«, je označil

cev, ki živijo v 47 državah, članicah Sveta Evrope, spodbuja k učenju več jezikov v katerikoli starosti, v šoli ali izven nje. Svet Evrope po celi Evropi spodbuja večjezičnost v prepričanju, da jezikovna raznolikost predstavlja pomembno orodje za doseganje boljše medkulturne razumevanja in hkrati predstavlja ključno sestavino bogate kulturne dediščine naše celine.« Povzeto na dan evropskih jezikov, 26. septembra 2018.

V prvem poglavju Marko Jesenšek piše o vplivu biblijskih besedil na dvojnični razvoj slovenskega knjižnega jezika. V podpoglavju obravnava prekmurski knjižni jezik. Zapiše tudi, da »knjižna norma ni dana enkrat za vselej, norma se spreminja, tako kot se spreminjamo mi vsi«. V naslednjem poglavju analizira slovenščino v Prekmurju in Porabju – med knjižno normo

ri, da je *Trianonska pogodba* 4. junija 1920 zarisala nena ravno mejo med prekmurskimi Slovenci, kar je povzročilo, da se je slovenski jezik v Porabju v madžarskem okolju osamil.

»Novonastala država se za območje ob slovenski meji ni

zanimala in je pustila, da je Porabje zaostajalo na vseh področjih ... Porabščina pa je začela postajati za rezijansčino najbolj arhaično slovensko narečje.« Avtor je kritičen tudi do sedanjih razmer, čeprav je Madžarska poskušala popraviti škodo, »ki jo je Slovincem v Porabju na-

Na predstavitvi knjige *Prekmurski jezik med knjižno normo in narečjem* v mariborski Univerzitetni knjižnici se je z Markom Jesenškom pogovarjala Natalija Ulčnik

N PORABSKI JEZIK

redila železna zavesa ... Zdi se, da slovenščina v Porabju še nikoli ni bila tako ogrožena, kot je prav danes ...» Porabje danes tone v globalno dvojezičnost, tako kot velik del Evropske zveze, »vendar to ni več madžarsko-slovenska dvojezičnost, marveč vse bolj madžarsko-angleška ali madžarsko-nemška. Madžarsko-slovenska dvojezičnost Slovenskega Porabja je tako le še resničnost zgrešene jezikovne politike v pokrajini, za to pa sta odgovorni tako slovenska kot madžarska stran«. Avtor tudi v nadaljevanju poudari, da je porabsčina na Madžarskem ogrožen jezik. Sicer pa opiše, kako je z rabo porabskega narečja (mediji, literatura) in poglavje sklene z odlomkom iz pogovora Marijane Sukič v časopisu Družina, kjer sogovornica izpostavi: »Jezik porabske matere mora postati dragocena kategorija ne le za njene sinove, temveč tudi za madžarsko govorečo skupnost. Če tu ne bo korenitih sprememb v mišljenju, odnosu, spoštovanju, potem je odveč vsaka kulturna dejavnost društev s časopisom Porabje na čelu. Temelj je jezik, je slovenska beseda doma in v šoli, je tradicija narečja. Največja tragika je v tem, da naši ljudje ne znajo dovolj ceniti svojega jezika, s tem pa tudi časopisa, ki jim prinaša članke v obeh jezikih.«

Ostala poglavja: (Mali) katekizem – kranjski in prekmurški prvotisk; Prekmurški jezik v Temlinovem in Kardoševem prevodu Malega katekizma (1715, 1837); Kardošev pomen za ohranitev prekmurskega jezika; Prekmurščina v prevodih svetopisemskih besedil; Manjšalnice v Marijikinem ogrčku; Prekmurški jezik v Ivanocyjevi pridigi iz leta 1883 Na den sv. Floriana; Kolarjev prevod Male biblije

z-kejpami; Besedje slovenskih pesmi Avgusta Pavla; Asbothova pisma Pavlu; Pavlova Prekmurska slovenska slovnica/Vend nyelvtan med Janežič-Sketovo in Breznikovo normo.

Knjigo skleneta poglavji Jezikoslovno delo Antona Vratuše in Srečevanja z akademikom Antonom Vratušo. Jesenšek opomni, da jezikoslovna dejavnost Antona Vratuše doslej še ni bila celostno ocenjena. »Mogoče je razlog v tem, da je bil izrazito jezikovno usmerjen le v mladosti, takoj po študiju na ljubljanski univerzi in do začetka druge svetovne vojne, nato pa je svoje ustvarjalne in organizacijske smeri usmeril predvsem na področje družboslovja – čep-rav je najprej doktoriral iz slavistike ...» Za razpravo Jezikovne razmere v severnem Prekmurju in Slovenskem Porabju je leta 1939 prejel svetosavsko nagrado. Iz tistega časa je še več razprav, ki so bile objavljene pozneje. Po po aktivnostih na drugih področjih je o poslanstvu na področju slovenskega jezika, literature in kulture spregovoril leta 2010 kot uvodničar na Slovenskem slavističnem kongresu v Lendavi, ko je napovedal »svoje nadaljnje obveznosti in raziskave na tem področju, zlasti v sodelovanju z Ustanovo dr. Šiftarjevo fundacijo, ki deluje v okviru Vrta spominov in tovarštva na Petranjcih«. Iz razprave lahko povzamemo, da se je Anton Vratuša kljub kratkemu času ukvarjal z zelo različnimi vprašanji jezika in kulture v Prekmurju. »Pogled, ki ga je dr. Vratuša leta 1980 usmeril v prihodnost, je danes sestavni del slovenske jezikovne politike, ki mora ob vseprisotnem globalnem jeziku zagotoviti pogoje za uspešen razvoj slovenskega jezika.«

Ernest Ružič

Dramatizacija pravljice »Zelo lačna gosenica«

V sodelovanju z Zvezo Slovencev na Madžarskem sva vzgojiteljici v porabskih vrtcih marca letos začeli izvajati poseben projekt, v okviru katerega se otroci pripravljajo na dramatizacijo

čudovite pravljice Erica Carla z naslovom Zelo lačna gosenica. Projekt bo trajal vse do konca meseca maja in ob zaključku letnega bomo v vsak vrtec posebej povabili vse, ki si želijo ogledati igrano predstavo otrok na temo pravljice.

Le-to bomo skupaj z otroki spoznavali tri mesece. Pravljica s preprosto vsebino, ki jo spremljajo barvite ilustracije, je otroke zelo pritegnila. Izbrana sodobna pravljica spodbuja različna

področja govorno-jezikovnega razvoja in se navezuje na več področij spoznavanja in učenja jezika. V ospredju spoznavanja pravljice je predvsem jezik, sledi še področje matematike, glasbe, plesne umetnosti in narave. Z uporabo konkretnega

materiala in dramatizacijo slišane pravljice si otroci posamezne besede zelo hitro zapomnijo in jim ostanejo v spominu. Vsak otrok igra določeno vlogo in vsi otroci skupaj sestavljajo celoto igrane pravljice.

Nekaj utrinkov spoznavanja in aktivnosti ob pravljici si lahko ogledate na fotografijah ...

Vzgojiteljici: Romana Trafela in Andreja Serdt Maučec

ŽELEZNA ŽUPANIJA

Menje lastvic, več švorcov

Na konci marca, začetki aprila, gda je že bila toplo, se eden za drugim nazaj prinesejo tisti ftiči, steri se zavolo mrzle zime na jug odnesejo. Od tej ftičev lüstvo najbola samo lastvice (lastovke) pa štokrle pozna, dapa zvün nje še dosta pa dosta drugi ftičev odleti pa nazaj prileti k nam. Tak je tau v Železni županiji tō, gde dosta taši ftičev mamo, steri se samo tū najdejo.

Žalostno, dapa strokovnjaki, steri statistiko delajo, ftiče vküpračunajo, so taprajli, ka od leta do leta menje ftičev pride nazaj. Najbola se je zmanjšala številka tisti ftičev, steri na njivaj, po ogradaj, sonžetaj majo gnejzda, pa v Afriko ali pod puščavo Sahara odletijo. Število se je najbola lastvicam pa črnoglavim prosnikom (Saxicola torquata) zmanjšalo. Dapa tistim ftičom, steri gnejzda v gauštji majo, pozimi pa pri Sredozemskom morji živejo, se je število povišalo, med tejsi so švorci. Vejn zavolo tauga, ka so vsigdar bole tople zime pa vrejsen se je tō fejsť spremenilo, vsakšo leto se najdejo taši ftiči pri nas v Železni županiji, stere so dotejga mau sploj nej vidli pri nas. Taša je edna reca, stera se tak zove, ka kostanjevka (cigányréce) pa dotejga mau je samo na vzhodu pa na jugu rosaga živila, pri nas se je nikdar nej pokazala.

Lani so v Železni županiji 224 štokrljovi gnejzd registrirali, od tej je 64 prazni ostalo. V 160 gnejzd so se vrnile štokrle, dapa v dvaujoj mesti je samo edna štokrļa prišla nazaj, v drugi 158 so pa pari. Od nji so se v 80 % zglele mlade štokrle.

Karči Holec

OD SLOVENIJE...

Slovenija padla na 34. mesto

Sovražnost proti novinarjem, ki jo izražajo politiki po svetu, resno ogroža medije, v svojem novem poročilu opozarja organizacija Novinarji brez meja. Slovenija se na indeksu medijske svobode uvršča na 34. mesto, tik za Francijo in Veliko Britanijo. Slovenija se je na novem indeksu medijske svobode, ki ga je v četrtek objavila organizacija Novinarji brez meja (RSF), uvrstila na 34. mesto, kar je dve mesti slabše kot leta 2018, ko je z 32. mestom dosegla najboljšo uvrstitev v zadnjih letih. Slovenija se je tokrat uvrstila tik pred Slovaško, kjer je bil lani umorjen novinar Jan Kuciak. Med sosednjimi državami se na najslabše, 87. mesto, uvršča Madžarska, Hrvaška je na 64. mestu, Italija na 43. mestu, Avstrija pa je pred Slovenijo na 16. mestu.

Nova pokojninska zakonodaja

Ministrstvo za delo je predstavilo novo pokojninsko zakonodajo, ki bo sicer že četrta sprememba pokojninskega sistema od razglasitve slovenske samostojnosti. Z novo spremembo pokojninske zakonodaje naj bi se postopoma zviševal odmerni odstotek, zato naj bi imeli tisti, ki bi se upokojili v letu 2025, osem odstotkov višje pokojnine, kot če bi se upokojili po obstoječih pogojih. Po obstoječi pokojninski zakonodaji pokojnina za 40 let delovne dobe brez dokupa znaša 57,25 odstotka neto plače, za ženske s 40 leti pokojninske dobe pa 60,25 odstotka. Če bo nova pokojninska zakonodaja dobila zeleno luč, se bo odmerni odstotek postopoma povečeval do višine 63 odstotkov. S podaljšanjem dela za tri leta pa bo moč ob polni plači in polovičnem izplačilu pokojnine (zdaj je mogoča le petina) na leto pridobiti dodatna dva odstotka pri dokončni odmeri pokojnine.

Marjan Šiftar - pravnik in politik v penziji

ŠKE ITAK NEMA CAJTA ZA HOBIJE

Kak smo že večkrat pisali, se v etom leti slavi 100-letnica priključitve Prekmurja matičnimi narodi. Ob tej priliki je biu ustanovljeni en posabni odbor (bizottság), steroga vodi prvi predsednik slovenskoga rosaga Milan Kučan, v njem pa sedi tudi Marjan Šiftar.

- Pojmo prva v vaša mlada leta. Vaš oča je biu dr. Vanek Šiftar, eričen človek, steri je dosta vsega v žitki delo. Biu je pravnik, politik, pa ške kaj drugoga. Brodim, ka ste ga zavolo toga kak dejte nej trno dosta vidli?

»Morem prajti, ka sam meu lepo mladost. Mogauče bi rejsan leko bila ške lepša, vej pa, kak pravite sami, je oča dosta delo, tak ka sam ga nej dosta vido. Na žalost sva se tudi sledkar nej dosta vidla, vej sam pa te ges dosta delo. Vseeno mam lepe spomine na svojoga očo. Tak sam se tudi odlaučo, ka trbej stvari, stere je on začno, pelati naprej. Ena najbolje fontoških je Ustanova dr. Šiftarjeva fundacija, stere glavna briga je naš gračenek, Vrt spominov in tovarštva v Petanjcaj, pa ške dosta drugoga delamo.«

- Kakšna pa je inai ške bila vaša mladost?

»Tudi ges sam nej meu dosta cajta, vej pa sam se pouleg šoule z več stvarmi spravlo. V glasbeni šauli, v stero sam odo vse do konca gimnazije, sam se včiu špilati na fude. biu sam tudi tabornik, pa ške marsikaj drugoga sam delo.«

- Za tau, ka déte študerat pravo, se pravi, ka se včite za fiškališa, je, brodim, biu »kriv« vaš oča?

»Sigurno je vplivo (hatott) na mene, samo morem prajti, ka me je nikdar nej prisilo, ka naj dem po njegvi pouti. Pravo mi pa je, znaj pa, ka za svoje odločitve sam nosiš odgovornost. Tudi za mene je fontoško

tau, ka stariš ne vpliva na tau, po steri pouti de šlau njegovo dejte.«

-Vletošjonletistadveokraugli obletnici, povezani z vašin očon. 26. maja te proslavili 100 let njegovoga rojstva, geseni pa te se spominali 20. obletnice njegve smrti.

»Čiglij se je z dosta stvarmi spravlo, je najbolje rad meu

Marjan Šiftar

svoje glavno, pedagoško delo. Biu je profesor na mariborski univerzi, tudi eden od ustanovitelov pravne fakultete. Spravlo se je ške z raziskovalno-znanstvenim delom, piso pa je tudi pesmi. Dosta je piso o Romaj, nej samo v Prekmurji in Sloveniji, tudi šurše. Rad se je družo s pajdaši. Leko povem, ka sam tudi zavolo njega že dugo dugo nazaj biu prvo pout v Porabji, pa tudi v Modincaj, na mednarodnom simpoziji. Biu je trno dober pajdaš z Robertom Hajszanom, steri v gradiščanskem Pinkovci vodi Panonski inštitut. Za mene je bila velka čast, ka sam biu lani gost na praznovanji 25. obletnice toga inštituta, stero je bilou v Somboteli.«

- Vrt spominov in tovarštva je grato po tistom, ka sta dva

brata od vašoga očo nej prišla nazaj iz drüge svetovne bojne. Je tak?

»Istina je. Prpovest toga gračenka se je začnila pisati včas po konci bojne, gda se je moja stara mati pomirila s tem, ka njeni dvejsinauw, Franca in Jožeta, nede več nazaj. V njuni spomin je posadila dvejsin, se pravi moj oča, odlaučo, ka začne zasajati nauva drejva. In tak zdaj na dvejsin hektaraj zemle že trno dosta spominskih drejv raste, največ iz dosta krajov, v sterih so nedužni lidger merali.«

- V tom gračenki raste tudi rast, steroga ste pred leti daubili v dar od Porabski Slovincov.

»Rejsan je tak. Pouleg toga rasta, steroga je v imeni Slovenske zvezeposadopredsednik Jože Hirnök, sta tu ške dvejsin vogrski drejvi. Pred dvema letoma, gda sta v Prekmurji meli srečanje veteranski organizaciji iz Slovenije in Madžarske, so ob tej priliki vküper posadili eno drejvo kak simbolno, živo potrditev dobroga sodelovanja. Tretje drejvo pa je povezano z zgodovino toga gračenka. Toga so pred štirimi leti posadili predstavniki občine Sárvár, na čeli z njihovim županom, v spomin na tiste, steri so bili v v cajti bojne v njihovom varaši v taborišči.«

- Dosta svojoga službenoga cajta ste preživeli ob Milani Kučani. Kak je bilou biti šef njegovoga kabineta oziroma

urada?

»Z Milanom Kučanom, leko povem tudi pajdašom Milanom Kučanom, se poznavam že dugo let. Poznali so se že najini stariške. En kračiš cajt je celau biu moja varuška. Najino tesno sodelovanje je trpelo 12 let. Tau je biu cajt, gda je Slovenija šla na samostojno pout. Dosta vsega se je godilo in dosta zanimivoga sam do živo pouleg njega.«

- Med letoma 2003 in 2007 pa ste te bili veleposlanik Republike Slovenije v Makedoniji. Kakšne spomine mate na tista lejta?

»Leko povem, ka je Slovenija moja prva domovina, Makedonija pa druga. Nej dugo toga nazaj sam biu na obiski, pa sam nej mogo gorziskati vsej pajdašov. Makedonci in Slovenci mamo podobno zgodovino, pa tudi človeško in karakterno smo si trno bliži.«

- Zdaj ste že neka cajta v penziji. Brodim, ka vam je ške furt nej dugi cajt.

»Na žalost nemam cajta, ka bi se začno spravlati s svojimi hobiji. V mladosti sam rad zbero znamke (bélyeg), pa si zdaj pravim, ka de mogauče prišo cajt, ka mo leko tau pa delo. Te bi ške rad več knjige šteu, pouleg toga pa me kolegi spodbujajo, naj zgotovim doktorski študij na ljubljanski pravni fakulteti. Ovači pa morem prajti, ka sam tudi djager. Tau sam grato zavolo toga, ka je že moj stari oča biu djager. Prejk djagerstva, sam član Lovski družine Križevci, pa sam povezani tudi z naravo.«

(Kejp na 1. strani: Marjan Šiftar (prvi s prave) v družbi obiskovalcov gračenka.)

Silva Eöry

Kejpi: Silva Eöry in osební arhiv Marjana Šiftara

Slovenske ljudske pripovedi - nej samo za mlajše - 4.

Ka je nikdar nej bilau pa nikdar nede

Trgé bratke so se pelali po mairdji. Divdji vöter je grato ino jim raztresno šift. Bratke so splavali na brejg, šteri je vö z mairdja viso. Tam so najšli eden stüdenec, vlauvili so ribe z vodé ino ftiče v lesej. Depa tau jim je nika nej hasnilo: nej so meli odjna. Eden brat je splezdo na vreje bregá ino v daljini zagledno odjen. Bratke so bili veseli ino se včasik zgučali, ka tapošlejo najstarejšoga. Prvi brat se je rejsan napauto prejk bregá v drügo dolino, gde se je odjen blisketo. Tam je najšo kosmatoga, graubo veukoga možaka, šteri je v rokej držo soklato palco ino stražo odjen. »Ka bi rad, pojbiček?« je pito najstarejšoga brata. »Odjen,« ma je té pravo, »trgé bratke smo, radi bi kürili, depa nemamo odjna.«

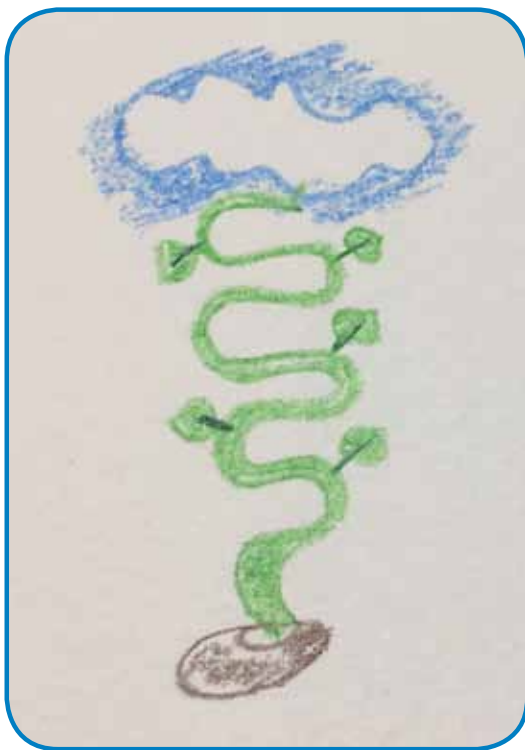
»Dam ti ga,« je pravo možak, »samo takšo mi moreš povödati, ka je nikdar nej bilau, ga nega zdaj pa ga nikdar nede.« Brat se je škrabo po glavej, sprobavo, pa je venak nej zavado, ka je kosmati zdigno soklato palco ino ga fejst namlato. Odjen pa je nej dau.

Brat je djauko ino prišo nazaj. »Idi ti!« je pravo srejd-njoma brati. Té je üšo, depa djenau tak se je zgaulo ž njim: s palcov je daubo po rbtí, odjna pa nika.

Najmlajši je biu malo tupasti, brata sta ma pravla: »Jaj, ka boš ti odo, norc nauri, če sva müva nika nej mogla dobiti, kak boš te ti kaj daubo!«

Meli so pa furt vekšo silo, zatok sta ga donk začnila nagačavati: »Probaj, lekar

boš srečo emo; vejpa pame-ti tak nemaš, tau znava.« Najmlajši brat je odišo k možaki, šteri je küro. »Ka bi rad, pojbiček?« ma je plüčno. »Bi mi leko malo odjna dali?« »Dvej makoli sta že tü bili, ednoma sem nej dau, če boš ti bauksi va-

las dau, pa ga dobiš. Povej mi nika takšoga, ka je eške nikdar nej bilau, ga nega pa ga nikdar nede.« Najmlajši brat je špekolejro, špekolejro pa vözbrodo. »Včasik ti povejm,« je pravo možaki, šteri je odjen stražo, »samo me poslušaj!«

»Gnauk se je nekaj z grajom spoj najo. Eden gra pa se je nej razküjo, liki je austo na pau sirauvi pa cejli. Želaudec tistoga človöka ga je zatok nej trpo, liki ga je vö s sêbe dau. S tistoga graja je zrasla veuka, veuka drevja, štera je segnila do nébe. Na ednoj strani je mejla na gausti štucline kak liki polonje od lesnice. 'Ka bi bilau', si je pravo tisti človek, šteri se je z grajom najo, 'ka bi bilau, če bi ge sausede pa babo pa

mlajše pa té svejt zapüsto ino splezdo v nebesa po toj drejvi, štera je zrasla z mójoga graja. Nebesa so nebesa, svejt pa je samo svejt.' Pa rejsan, tisti človek je po drejvi splezdo v nebesa. Dveri so nej bile cujzaprejte, malo je je potisno ino že biu

v nebesaj. Bogá pa svetnike je nej vüdo. Peter je emo leseni maužar, sejdo je na stauci s trejmi nogáčami ino tuko proso; pleve so vö na prčec letele, šteroga je nakle položo. 'Ka boš naredo, Peter? Pšeno?' ga je pito. 'Kašo škém gesti,' je pravo Peter, 'pa tü za dverami tučém ino zmejs čakam, ka kakša

düša sé gor pride, depa že dugo ranč edne nega.'

Človek je malo dojseu, Peter pa je v maužari pšeno redo. Možaki je začno dugi cajt grtúvati v nebesaj pa si je želo nazaj na svejt priti. 'Ge dém domau k babi pa sausedom,' je pravo Petri. 'Stani, padaš,' je dau valas Peter, 'ti si prišo gor po drejvi, nej tak? Tiste drejve pa več nega; vejpa je ranč zdaj edna svinja vöskopala pa zejla tisti gra, s šteroga je zrasla. Vse je posenilo pa vküper spadnilo. Kak te zdaj škéš dojpriti?' 'Tau nede dobro,' je pravo človek, 'nemaš vauže ali kaj takšoga, ka bi se po nji na zemlau spüsto?' 'Nika nemam,' je pravo Peter. 'Daj mi, daj mi edno posanco plejv pa si s tistoga sam vau-

že spletém.' Peter ma je dau pleve, un pa je spleu vauže ino je privezo na nebeske dveri. Spiščavo se je po vaužaj prauti zemlej, depa prekratke so bile. Ka je včiniu? Splezdo je malo više, vrkaj odrezó en falat od vauž pa ga spodkar privezo. Tau je večkrat napravo ino tak prišo blüzi zemlé. Eške samo malo skočiti bi mogo. 'Nej je vrejdo, ka bi eške cüjvezo, raj skočim,' je pravo ino skočo na zemlau. Biu pa je eške preveč visiko ino se je do šinjeka v zemlau pogro-zno, pa je nej mogo vöpriti. 'Čakaj, čakaj,' si je gučo, 'vejpa doma mam eden kramp, dém po njega pa vöskopam sebé.' Odleto je domau, vzeu kramp ino se z zemlé vöskopo. 'Neškem, ka bi té kramp eške nekakoga vöskopo, zatok ga ličim v odjen,' si je brodo tisti človek ino rejsan kramp v odjen lüčo. Ka se je zgaulo? Železen kramp je zgoro, leseni štüu pa je v pepeli cejli austó.

Tisti človek se je napauto domau ino med potjauv srečo botre, šteri so dejte k krstitkam nesli. 'Koga neséte?' je je pito, 'čeno je tau dejte?' 'Joj, tau so tvoj oča, ranč zdaj so se naraudili,' so ma pravli botri.«

Tak je pripovejdo najmlajši brat, šteroga so za tupaša meli, krepkoma možaki, šteri je na odjen skrb emo. »Dobro si povödo, dam ti odjen,« ma je pravo kosmati pa ma v ponvi dau žerdjavo vaugeldje.

Bratke so küjali, pili pa geli, meni pa so nika nej dali.

Na domanjó rejč obrno: -dm-

Ilustracija: -mkm-

... DO MADŽARSKE

Enajst strank in koalicij na evropskih volitvah

Nacionalna volilna komisija je prejšnji teden določila vrstni red strank in strankarskih koalicij na listi evropskih parlamentarnih volitev, ki bodo 26. maja. Na listo se je uvrstilo 11 strank in koalicij, ki jim je uspelo zbrati najmanj 20 tisoč podpisov volivcev. Predhodno sta se najavili še dve stranki, ki pa nista izpolnili tega pogoja. Na listi so sedanje parlamentarne in tudi nekaj neparlamentarnih strank, med njimi je verjetno najbolj nenavadna stranka z imenom Pes z dvema repoma, ki je bila ustanovljena »malo za šalo, malo zares«, da bi na nenavaden način opozarjala na anomalije sedanje vlade. Med opozicijskimi parlamentarnimi strankami je na listi na 2. mestu stranka socialistov v koaliciji s stranko Párbeszéd (Dialog). Vlada stranka FIDESZ je na 5. mestu, pred njo je opozicijski Jobbik, Demokratični koaliciji, stranki Ferenc Gyurcsány, je pripadlo 8. mesto. Na listi je tudi nekaj takih strank, ki do zdaj niso bile znane, med temi sta Enotna madžarska nacionalna ljudska stranka in Čajna stranka Madžarske (Tea párt Magyarországon).

Država razdvojena

Po podatkih Centralnega statističnega urada za leto 2018 je bilo lani v državi zaposlenih 4 milijone 470 tisoč ljudi, kar je za 1,1 odstotka več kot leta 2017. Ob koncu leta 2018 je bilo uradno 80 tisoč prostih delovnih mest, toda stanovske organizacije menijo, da na Madžarskem primanjkuje kakih 200 tisoč strokovno usposobljenih delavcev. Uradno je delalo v državi kakih 40 tisoč tujih državljanov, največ srbskih in ukrajinskih. Rezervne delovne sile je bilo 281 tisoč. Če pogledamo teritorialne razlike, je očitna razlika med vzhodnim in zahodnim delom države. Medtem ko se v osrednjemadžarski in zahodni regiji srečujemo s pomanjkanjem delovne sile, je na vzhodu Madžarske – najbolj na severovzhodu – še zmeraj precejšnja brezposelnost.

ČE BI NEJ BILAU OGRADCA PA TELEVIZIJE

Zdaj, ka smo dobili malo deža pa sonce že tū bola top-lejšše sije, tak nagnauk je vse zeleno gratalo. S tejm vred – kak na njivi tak v ogradci – se je začnilo delo, zdaj trbej vse tisto taposaditi, ka pripauvati škemo. Če Porabje gledamo, vekše njive že samo tū pa tam leko vidi, zato ka vsakši bola samo male ogradce dela. Nega nej krav pa pomalek svinj tū nej, te bi se pa zakoj mantrali z njivami. Dapa če bi steli, bi nej mogli, zato ka divjačina bi tak vse nani-koj djala. Tak te zdaj najprvin konca aprila lüstvo začne saditi lük, česnek, šalato, kromče, sledkar, gda že več nede mraza, pa vse drūgo, ka trbej za domanji tau. Štoj-tjin Iluš, po možej Terplan iz Števanovec, sami živejo pa sploy bi njim nej trbelo se z ogradcom mantrati, dapa kak so oni prajli, če bi nej bilau ogradca pa nej televizije, te bi njau že davnik pokopali.

- Tetica Iluš, nej je malo rano že zdaj paradajs saditi, vejpa še leko, ka mrazi baudejo?

»Dja tak mislim, ka nej je rano, moj sin Tibi je že pred dvōma tjednoma taposado paradajs. Tau je tak, če malo pozebe zato nej baja, vej se nazaj vtjūppobere. Tej prvi štirge paradajsi so taši, ka njim rušt trbej redti, ranč tak kak grauздje, tak na visiko gorazrastejo. Stalno zato ne vejim, kakšni baudejo, zato ka zdaj nji mam prvo paut, tau semen sem tōj v bauti tjōjpila. Drūdji paradajs tū visiko zraste, samo tistoma že dojde količ.«

- Ka vse mate še posajeno?

»Djagode so lejpe, že cvetejo, kromči že tū ženejo, dapa niši zamanski so, lük, česnek je že v zemlej, ranč tak petroš je pa mrkavca, stera že žene.

Spodkar, tam kak je tisti slog, ta mo pa gra sedila. Vejš, tau bi mena že nej trbelo, zato ka sem sama pa pomalek devetdeset lejt stara baudem, dapa če nika ne delam, te sem še bola betežna.«

- Te cejli ogradec cejlak sami delate, vi ga kopate?

»Sama delam vse, tau sem srečo mejla, ka sem ga djeseni goraskopala, zdaj je pa tak dobra zemla bila, ka je veseldje bilau delati.«

- Tak vōgleda, ka dež baude, vi pa zdaj polejvate, zaka?

»Dostakrat pravijo, ka dež baude pa te edna kapla ne spadne. Velko srečo mam, ka v stūdeneci mena voda nikdar

tala sem se rejšila, odala sem ga. Ovak se je te grōjnt cejlak dola do gauštja vlejko, dočas ka je vkūper bilau, je tau dva hektara bilau. Ne vejim, ka

Štojtin Iluš

bi delala, če bi zdaj taši velki falat mogla pucati. Dobro ka dvajsti, petdvajsti lejt nazaj smo si tak zmislili, ka grūnt

Iluš pravijo, ka je težko delavce dobiti, zatok so veselī, če njim sto pride kosit

ne sfali, zato ka fejst krepka je vretina. Bilau je tak, ka sem pozabila pa cejlo nauč je ūšla pumpa, dapa nej se je sprazno stūdenec, zaranka še itak bila voda.«

- Kak daleč tadola je vaš grūnt?

»Tak kak je tam spodkar zagrajeno, dotistoga mau. Tau je velka sreča, ka vekšoga

odamo, zato ka te smo ga še za lejpe pejneze leko odali. Tistoga reda smo pejnaze nutra v banko djali pa te so 16–17-procentne obresti bile na leto, par lejt pa smo dvakrat telko pejnez dobili nazaj, gda smo je vōvzeli iz banke pa tadali sinej Tibini. Mena je nej trbelo, zato ka dja sem že tresti lejt v penziji

pa mena penzija zavole dojde. On je tistoga reda rame zido pa te tak se ma leko malo pomagala.«

- Gnauksvejta ste cejli te velki grōjnt dola do gauštje delali?

»Nej samo te grōjnt, še tistoga tū, gde je Šumistji ram stau, cejlak dola do poštuje. Bilau je tak, ka smo šest, sedem vozaup krompičov pripelali domau, dostakrat si zmišlavam, ka smo z njimi delali? Meli smo svinje pa še tak je dosta bilau. Nikdar ne pozabim, gnauk smo kukrco steli brati, dapa divje svinje so vse na nikoj djale. Te sem vkūpzračunala, Čajta je nam orau, Šumistje Treža, Fera pa Nana pa še nekaj je odo okapat. Za te pejneze, ka smo njim plačali, bi dvajsti mejterov kukrce leko tjōjpili. Pa te več smo nej sadili. Zdaj, če bi stejla saditi, bi nej mogla, zato ka gnesden že delavce ne najdeš. Ranč sem si mislila, če sin Tibi nede lado travo kositi, zaman mam tri kosilnice, lüstvo ne najdeš, še za pejneze nej. Zdaj, gda tak trava raste, če škeš, ka aj vse vredi baude, vsakši den maš delo.«

- Vi ste cejli den vanej?

»Nej, zato ka dja zaranka vōprejdem, malo delam, pa če kakšni takšni film je, te vse tak njam, pa dem tv gledat. Dje tak, ka na den pet, šest filmov poglednem, tak ka dostakrat odim vō pa nutra. Vejš, ka ti dja povejm, če bi nej bilau ogradca pa nej bialu televizije, te bi dja že mrla. Dja sem sploy dosta delala na placi, kak je cerkev, dapa zdaj, ka sem že skur devetdeset lejt stara, mena nazaj že ništje ne pomaga. Dja sem dosta odla indrik tū, dapa tašo v drūdji vasaj zato nega.«

- Vi ste fejst paulak pod cerkvijo, vi dobro čūjete, gda zvonijo, nej?

»Že sem se vcujvzela, dapa zato čūjem, večer, gda v ausmoj vōri, zaranka v šestoj vōri pa podne v dvanajstoj zvonijo, mena skur nej trbej vōro, vsigdar vejim, kelko je vōra, gda zvaun vdari.«

- Tau je vaš rojstni ram bejo, gde zdaj živate?

»Nej, te ram je od moža starišov bejo, dapa s tej ramom smo lagvo zopodli, zato ka dvakrat smo ga vōplačali. Zavolo tauga, ka pulonja je mlašečo bilau, pulonja pa tasta. Gda smo ga vōplačali, potistim smo ga vsigdar obnavlali, dapa vejš, kak je tau, zato je nikdar nej bejo nauvi. Moja mati so tak fejst prauto bili tauma, ka smo mi te ram tjōjpili, vsigdar so prajli, aj bola navvoga zidamo. Nika ne morem prajti, ovak je dober, dapa zato dosta trbej ga pucati, zato ka s stejne vapno dolalatej, dvanajset oken pa dvanajset dver trbej pucati, ka je nej malo delo. Tak ka če vanej nega dela, znautra še zato mam zavolē. Dapa parvica je tau, ka dja dosta bola rada delam vanej v ogradci, kak ka bi znautra pucala. Tjōjati mi tak nej trbej, samo po sobotaj pa nadelaj, zato ka mi vozijo. Mena je nej vrejdnō tjōjati, drūgo pa tau, ka zavolē dobro tjōjajo.«

- Zdaj je že dobro, ka vanej leko delate, zima je za vas mantranje, nej?

»Mena frizerka večkrat pravi, ka vi ste pozimi vsigdar betežni, dapa gda pride sprtolejt, te vsigdar ozdravite. Pa tau je rejsan tak, kak sem pravla, če bi nej bilau ogradca pa televizije, te bi name že davnik pokopali.«

Karči Holec

Tropski cvejtji pa vretina - vse za oči

Biu je eden tisti sunčni zran-kov, šteri je v preminaučoj zimi tak dosta bilau. S padašom sva stela vöponücati, ka so za tisti den vremenari o malo toplejšom cajti pripovedjali, pa sva premišlavalu od edne kračiše poti. Tistoga ipa so bili na ednom küpi rojstni dnevi, imena dnevi pa oblejtnice, zatok sva se odlaučila, ka gorpoiškeva eričen farm orhidej v prekmurskom Dobrovniki, pa za žlato küpiva en par lejpi tropski cvejtov.

Prejk telefona sva zvödala, ka je veuka »fabrika orhidej« vsakši den oprejšta, cuj pa si leko eške pogledneva tropski gračenek. Na recepciji so nama tanačivali, aj s Sombotela prejk Lendave prideva. Nut sva sedla v avto pa se napautila prejk Kermedina prauti Zalalövöni. Gda sva prišla do Rédicsa na madžarsko-slovenskoj grajnci, naja je na najvišišom bregej nad Lendavov že pozdravlo törem »Vinarium«, šteri med

vzeti. Zavolo toga so vörnicke hvaležni bili, držina Gludovac pa je nad varašom postavila tau malo kapejlo. S toga punkta se ranč tak opéra čüdivitni pogled na Lendavske gorice, dosta lidi pa malo cerkev gorpoiške zavolo mumi-je v njej.

Müva s padašom sva se z nikim nej zgučala, zatok sva nej mogla pogledniti mrtvo tejlö kapetana Mihaela Hadika. Té sodak si je v bitki s Törki pobantivo glavau, depa je donk zavolo srčne kapi mrau. Mrtveca so v grobnico pod kapejlo položili, zavolo vapnaste zemlé pa dobroga luftanja pa je njegvo tejlö nej vrazmo spadnilo. Tau čüdo nature eške gnesneden ne razmijo djenau.

V Lendavske gorice se pride po dvej potaj. Kračiša, s centra, je spoj strma pa vauška, tak more biti pravi majster

v njenom centri, pri cerkvi najdemo prve informacijske table za farm orhidej.

Po kratkom blaudenji zvün vesi najdemo graubo veuki šator z malim parkplacom.

Kapejla svetoga Trojstva stogi na bregej v Lendavski gorica

dojšla za rauže. Med orhideje zvünešnje lüstvo ne smej stau-piti, vej bi pa leko bakterije pa drüge betege nutodneslo. Tau bi leko spoj brž na nikoj djalo vse cvejte.

Tropske rauže majo tri cajte v žitki: oprvin jim napravijo »vrauče leto«, ka bi pognale nauve liste, te je prejk v »zimau«, na 10-15 fokov dejejö, gde »šök« doživejo pa poženejo cvejte. Na konci se morejo cujvzeti sobnoj temperaturi, na šterojkisnej pri küpcaj živejo.

Toplino na farmi pa mokrauto v lufti regulirajo mašinge. Če trbej, po cejvaj krauzijo toplo vodau, goropréjo okne ali šprickajo vodau v praji. Tau je tak v tropskom gračenkü tö, zatok se ne čüdivajmo, če malo mokri gratamo.

V tistoj »malöj gaušü« leko vidimo takše žive rastlike, sade pa začimbe (fúszerek), štere ovak samo na policaj baut

tropskoga gračenka.

S padašom sva se povrnaula v Dobrovniki, depa mela sva eške malo cajta. S par kilomejterov pelanja po malo slabšöj poštiji pridemo na Bukovniško jezero, štero so napravili z akumulacijöv potoka Bukovnica. Doma-nji se spoj dosta trüdiö za tau, ka aj bi lejpo vodau srejdü lesá gorpoiskalo s kem več turistov. Kauli jezera najdemo »energij-ske točke«, punkte, pri šteraj se leko napunimo ino zdravimo svoje betege - od naug prejk želaudca do glavé. Depa na mlajše pa batrivne vözraščene so ranč tak brodili: nej daleč od parkplaca geste v gauški eden adrenalinski park, gde leko po vaužaj pa leseni stubaj plezdimo - ali spadnemo.

Donk pa je najlepše, če se po malöj poštiji v lesej napautimo prauti kapejli svetoga Vida. Že ime »Vid« povej, ka má tau sve-to mesto opraviti z očami. Nej daleč od male kapejle je vreti-na, s štere prej najbalkša voda v cejlöj krajini vötečé. Depa tau je nej samo vretina za piti: če

V tropskom gračenkü v Dobrovniki več stau féle eksotični rastlik rasté

goricami tak vövüdi kak eden vinski štücek. Ali edna pletena košara.

S padašom sva pri najnovéjšöj lendavskoj atrakcijü, s štere se vidi kaulivrat v štiri rosage, že bila, zatok sva na bregej mes-to lejve na pravo pelala. Na ednom menjšom vreji, pauleg maloga cintora, med visikimi drejvami stogi kapejla svetoga Trojstva.

Inda svejta se je na tom mesti zdigavala sodačka zidina, štero so Törki nikdar nej mogli prejk-

šofer, šteri cejli bus turistov na razgledni törem pela. Paut so nej mogli ovak napraviti, vejpa z bejdvej strani poštijé včasik vinske zamanice stogijo.

Drüga paut je malo dukša, pa pripela pautnika doj v Dugo vés. Tam že tabla kaže, v šterom pravci trbej prauti Dobrovniki titi. Dölinska krajina je spoj ravna, poštijä pela skauz male vesi, v šteraj eške gnesden dosta Madžarov živé. Občina Dobrovniki je ranč tak dvojezična, ves-nico vogrski Dobronak zövöjo,

Gda nutstapimo, na recepciji gučijo slovenski, madžarski, engliški, nemški pa eške kak ovak. Farm ima dva tala: v »fabriki cvejtja«, v šatori na 14 gezero kvadratni mejterov rasté više dva miljauna orhidej, tau je edna sama takša firma v cejlöj Srejdnoj Evropi; tropski gračenek pa na 1500 kvadrataj čaka najgir lüstvo s 400 féle rejdkimi rastlinami. Tau se vej, ka geste eške edna veuka bauta tö, gde leko küpimo orhideje, od prausne najmenjšé, do ve-uke »stubaste« s 7-8 cvejtami. Vsefelé farbe najdemo: od bež prejk redeče do lila, depa skrb mejmo, ništerne bejle orhideje so samo pofarbane tak, ka v njine korenjé farbo nutšprickajo. Gda takše rauže drügič cvetejo, majo že bejle cvejte.

Cvejtke na farm pripelajo z laboratorija s Holandskoga, gda so stari edno leto pa majo samo dva lista. Ižö z glažojn so tak postavili, ka vsikša streja na gnako stran gleda, zvün zidine pa v ednom spoj veukom škafi zberajo dežino vodau, s šterov polejvajo. Tá voda je do tega mau skoro vsikšo leto

Vretina svetoga Vida pomaga betežnikom na očaj

najdemo. Ne falijo ananas, papaja, mango, avokado, depa na drejvaj vidimo rasti male banane tö. Leko vidimo fajfer, kafej, mento, mimozo ali pa vanilijo - od štere samo malo lidi vej, ka je edna fajta orhideje. Depa leko spoznamo rauže z naši sob tö: filodendrone, palme pa flamingone. Če pride vekša skupina, recepcionistke turistom rade vaule spoj dosta pripovedjajo od orhidej pa

si mujemo oči ž njauv, ta voda čüdo napravi z našimi očami. Za ljubitele nature je Bukovniško jezero pravi Paradičom, tam se leko vandriva, lejče, picikléra ali iške grbanje. Na tom čüdivitnom kraji se leko vsikši malo vöpočiné pa si nabere nauve energije. Müva s padašom sva se tö bole veseliva povrnaula domau, istina, ka je poštijä prejk Kobilja malo dročkala.

-dm-

VELIKONOČNI ZAJČEK

POMLAD
ZAJČEK SKAČE PO LIVADI,
ZAJČEK SMEJE SE SPOMLADI.
EJ, POMLAD, SI TOPLA, ZLATA,
SPET CVETE NAM SONČNA TRATA.

Sreda pred veliko nočjo je bila za otroke v Vrtcu Gornji Senik prav poseben dan, kajti obiskal jih je velikonočni zajčjek. Poleg tega pa je otroke čakalo presenečenje, na katerega so že komaj čakali. Veselili so se skrivnega obis-

Pred vhodom v naš vrtce nam je velikonočni zajčjek nastavljal papirnate korenčke, v katerih nas je pričakalo sladko presenečenje

ček in jim nastavljal v travo na otroško igrišče pisane pirhe, čokoladna jajčka in papirnate korenčke, v katerih se je skrivalo presenečenje. Da bi priklicali velikonočnega zajčjka, so otroci pokazali, kaj vse so se v času priprave na velikonočne praznike naučili v vrtcu. Povedali so, da smo se v vrtcu pogovarjali o domačih živalih, ki živijo na kmetiji. Otroci so znali povedati, katera je njihova najljubša žival in jo opisali. V vrtcu smo se tudi pogovarjali o zajčjku. Povedali smo, kakšen je zajčjek, kaj zajčjek dela in kaj rad je. Plesali in rajali smo ob pesmicah o zajčjku. Igrali smo se igro Didl didl dajčka mi imamo zajčjka, plesali in rajali smo ob pesmici Zajčjek dolgoušek ter z zajčkom zaplesali v paru ob pesmici Pleši z mano, zajčjek. Naučili smo se besedne igre o zajčjku. Naredili smo si zajčjke iz papirja in se vživeli v vlogo

ka velikonočnega zajčjka, ki jih je razveselil s skrivanjem jajčk v travo. Igralnico v vrtcu smo ob tej priložnosti okrasili

Zajčjek je skočil na drevo in tukaj skril čokoladico

z najrazličnejšimi otroškimi izdelki. Tako so otroci začutili praznično vzdušje v vrtcu. Povedali smo še, katere velikonočne jedi nesemo k blagoslovu na velikonočno soboto in kako doma pripravimo velikonočni zajtrk.

*Zapisala in fotografirala:
Andreja Serdt Maučec*

Mlajši pa starejši smo se vküper pripravljali

Slovenski penzionisti letos tū mamo v plani dva tašiva programa, gda se vküper leko pripravljamo na velke svetke starejši pa mlajši. Tau je fejs leppo, gda babice s svojimi vnuki vküper delajo lepau mirno, v lejpom porazmenji. Zvöjn toga, ka furt kaj nauvoga ustvaurimo, se skaus včejmo dosta vse drügo tū, poštvati enoga drügoga, nej pijtanja v slovenskoj rejči se pogučavati, aj pozna deca, kama se drži, ka vse vej naš narod, kak se leko gora drži slovenstvo. Za vüzemsko delo smo si odabrali gorejnjeseničke šaulare zdaj že tretjo leto, 16. apriliša, prejšnji den, kak so se njim začnile vüzemske počitnice. Nika drügo, nika nauvoga smo njim steli ponidéjti. Zatau smo se že djeseni obrnauili na ravnateljico šaule v Kuzmi Jasminko Krpič, če nam leko vodi od njiy stera učiteljica tau delo. Učiteljica Jožica Fukaš se je vzela z dobre volé, dosta se je brigala pa tröjdlis s tejm, ka je vözmislila pa vse pripravila, zvekšoma vse potrebno

delo s seov prinesla tū za našo vüzemsko rokodelsko delavnico. S seov je pripelala tri mlajše tū, aj nam oni tū pomagajo pa se malo drüžijo s seničkimi

je učiteljica iz lesa vözrejzane forme z daumi prinesla, so njej prej dosta pomogli stariše mlajšov petoga klasa, zakoj so vse hvale vrejndi.

mlajši. Ravnateljica seničke šaule Ildiko Treiber je sprvodila 8 mlajšov, steri so flajсно, z dobro volauv delali. Z nauvo tehniko smo se navčili farbat plastične remenke, na dajca iz hungarocela/stiropora smo pa gora zbadali z malo iglov drauvne okraske, na podlago iz brezovoga lesa vövrejzano, smo na brdinje gora zatjélili v prazne luščinja male piščance iz vune, iz lesa vözrejzane zavce smo kinčali. Pri tejm, ka

Na konci nam je čas skur sfa-lijo, kakoli flajсно smo bili vsi vküper. Medgeneracijsko srečanje smo zaprli z djüžinov, tau je dajcova pašteta, prešana šunka, kokusovi pa škipkovi kruglinge, stere smo penzionistke (Micka Časar, Eržika Dravec, Eva Lazar) pripravile dočas, ka so prišli mlajši. Hvala lejpa vsejm vküper!

*Tekst pa kejpp: Klara Fodor,
predsednica DU*

Vüzemski sveti dnevi

Na najvejšom krščanskem svetki so se v Porabji verniki s križnov pautjov, s slovenskov svetov mešov pa s posveča-

njom vüzemskoga gestija in svejče spominali smrti in odičenoga goristanenja Jezua Kristuša.

Na velki petek so v Sakalovci po štacijaj držali bogoslužje, pri sterom so Pasijon spejvali člani pevskoga zbora sv. Cecilije z Gornjega Senika in števanovskega cerkvenoga zbora Slovenske zveze pod vodstvom kantora Gábora Sebestyena. Glavne vloge so spejvali: Ferenc Sütö, Attila Bartakovič, Gábor Sebestyén in Marijana Fodor.

Na veliko soboto so vsepovsedi posvečali vüzemske jedi, v Slovenski vesi v okviru dvojezične meše, gde so na vüzemski pondejlek posvečali svejče tō. V varaškoj baročnoj cerkvi je na vüzemsko nedelo bila slovenska sveta meša, stero je darüvo Franc Režonja, vikar soboške pušpekije, odgovoren za narodnosti.

LRH

SPORED SLOVENSkih TELEVIZIJSKIH PROGRAMOV

OD 3. MAJA
DO 9. MAJA

PETEK, 03.05.2019, I. spored TVS

6.25 Dnevnikov izbor, 6.40 TV-izložba, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.05 Dober dan, 11.00 TV-izložba, 11.15 Vem!, kviz, 11.55 Alpe-Donava-Jadran, 12.30 Zlata dekleta, ameriška humoristična nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Banditenkinderslovenskemu narodu ukradeni otroci, dokumentarni film, 15.10 Mostovi - Hidak, oddaja TV Lendava, 15.45 TV-izložba, 16.15 Otroški program: Op! 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Zadnja beseda! 18.00 Infodrom, tednik za otroke in mlade, 18.10 Frfr in Cufek: Izdelovalnik želeja, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Koncert Ansambla Saša Avsenika, 21.30 Glasbeni pozdrav, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 23.10 Boljši časi, angleški film, 1.05 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.30 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.25 Info kanal

PETEK, 03.05.2019, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 10.15 Videotrak, 11.00 Slastna kuhinja: Mineštra, 11.15 Dobro jutro, 13.25 Prislunimo tišini: Najboljši gluhi športniki, 14.10 O živalih in ljudeh, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 14.45 Na vrtu, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 15.20 Hokej - svetovno prvenstvo, skupina I A: Madžarska : Slovenija, 17.45 Čarokuhinja pri atu: Mavricij, 18.00 Durrellovi (II.), britanska nadaljevanka, 18.55 Čist zares: Notranje oblikovanje, 19.20 Videotrak, 20.00 Rokomet - liga NLB: Celje P. L. : Koper, 6. kolo končnice, 22.05 Devet krogov, dokumentarni film, 23.35 Zadnja beseda!, 0.25 Videotrak, 1.00 Zabavni kanal

SOBOTA, 04.05.2019, I. spored TVS

6.10 Kultura, Odmevi, 7.00 Otroški program: Op! 9.35 Male sive celice, 10.15 Infodrom, tednik za otroke in mlade, 10.30 Osvežilna fronta: Lenoba, oddaja za mladostnike, 11.00 Meja je samo nebo, 11.25 TV-izložba, 11.40 Tednik, 12.40 NaGlas!: dr. Tanja Petrovič, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.25 O živalih in ljudeh, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 13.50 TV-izložba, 14.05 Zadnja beseda! - izbor, 15.05 Človeški laboratorij, britanska dokumentarna serija, 15.55 Ekipa Bled, slovenska nadaljevanka, 16.25 Na vrtu, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.20 Duhovni utrip: Blagor ženskam, 17.35 Slovenski magazin, 18.00 Ozare, 18.10 Ambienti, 18.40 Reaktivčki: Rio de Janeiro, Brazilija, risanka, 19.00 Dnevnik, Sobotni dnevnikov izbor, Utrip, Šport, Vreme, 20.00 Koncert Ansambla Saša Avsenika, 21.10 Tujca, britanska nadaljevanka, 22.05 Poročila, Šport, Vreme, 22.35 Divje zgodbe, argentinsko-španski film, 0.40 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.05 Dnevnik, Sobotni dnevnikov izbor, Utrip, Šport, Vreme, 2.00 Info kanal

SOBOTA, 04.05.2019, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 6.25 Videotrak, 7.00 Najboljše jutro, 9.30 Slastna kuhinja: Mineštra, 10.00 Dosje: Televizija 3, 11.15 Glasbeni svet Andreja Rieuja (II.), glasbeno-dokumentarna serija, 12.20 Glasbeni svet Andreja Rieuja (II.): Božič v Londonu, glasbeno-dokumentarna serija, 13.20 Princ na belem konju, družinski film, 15.15 Koncert Ansambla Saša Avsenika, 16.45 Zaklad Sierra Madre, ameriški film, 18.55 Kdo si pa ti?, dokumentarna serija o mladostnikih, 19.25 Videotrak, 20.05 Dobrodošli, gospod Chance, italijansko-ameriški film, 22.15 Koncert skupine Niet - Bil je maj, 23.40 Videotrak, 0.10 Zabavni kanal

NEDELJA, 05.05.2019, I. spored TVS

7.00 Živ žav, otroški program, 9.15 Govoreči Tom in prijatelji: Vzporedno veselje, risanka, 9.25 Špasni učitelj: Semen, nizozemska otroška nanizanka, 10.00 Nedeljska maša, prenos iz župnije Križevci, 11.00 Ob 100. obletnici slovenskega baleta, 11.25 Ozare, 11.30 Sluh svetosti, dokumentarni film, 12.00 Ljudje in zemlja, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.25 Koncert Ansambla Saša Avsenika, 14.35 TV-izložba, 14.50 Bum bum bis, kratki igrani film, 15.10 Sabljač, koprodukcijski film, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.20 Vikend paket, 18.40 Zmajci z maj: Zvezdne želje, risanka, 19.00 Dnevnik, Politično s Tanjo Gobec, Zrcalo tedna, Šport, Vreme,

20.00 Ekipa Bled, slovenska nadaljevanka, 20.35 Intervju: Marjan Sturm, 21.25 XXV. Generacije znanosti ZRC SAZU, 21.55 Šport - nogomet, 22.05 Poročila, Šport, Vreme, 22.30 Tek je svoboda, belgijsko-švicarski dokumentarni film, 0.10 Paquito D'Rivera in Big band RTV Slovenija, 0.30 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.55 Dnevnik, 1.10 Politično s Tanjo Gobec, 1.20 Zrcalo tedna, Šport, Vreme, 1.50 Info kanal

NEDELJA, 05.05.2019, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 6.30 Videotrak, 7.05 Duhovni utrip: Blagor ženskam, 7.20 Glasbena matineja, 8.20 Hokej - svetovno prvenstvo, skupina I A: Slovenija : Litva, 10.55 Športno plezanje - svetovni pokal: balvansko plezanje, 14.35 Slastna kuhinja, 14.45 Glasbeni svet Andreja Rieuja (II.): Ustvarjanje čarobnosti, glasbeno-dokumentarna serija, 15.40 Čarokuhinja pri atu: Mavricij, 16.00 Nogomet - državno prvenstvo: Gorica : Maribor, 31. kolo, 18.25 Pot na SP v nogometu (Ž), magazinska oddaja, 18.55 Megabiti energije: Sončne sanje, dokumentarna oddaja, 19.20 Ambienti, 19.50 Žrebanje Lota, 20.05 Vesoljske smeti, francoska dokumentarna oddaja, 21.05 Whitney: Smem biti, kar sem?, ameriško-britanski dokumentarni film, 22.55 Vikend paket, 0.15 Videotrak, 0.50 Hokej - svetovno prvenstvo, skupina I A: Slovenija : Litva, 2.55 Zabavni kanal

PONEDELJEK, 06.05.2019, I. spored TVS

6.10 Utrip, Zrcalo tedna, 6.40 TV-izložba, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.05 Dober dan, 11.00 TV-izložba, 11.15 Vem!, kviz, 11.50 Sluh svetosti, dokumentarni film, 12.30 Zlata dekleta, ameriška humoristična nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 XXV. Generacije znanosti ZRC SAZU, 14.05 Pogled na ... Pilonov portret skladatelja Marija Kogojca, 14.20 TV-izložba, 14.30 S-prehodi: Marko Sosič, režiser in pisatelj, 15.00 Dober dan, Koroška, 15.30 TV-izložba, 16.00 Otroški program: Op! 16.20 Osvežilna fronta: Lenoba, oddaja za mladostnike, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Zadnja beseda! 18.10 Bacek Jon: Nadležni traktor, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Tednik, 21.00 Studio City, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 22.55 Platforma, 23.30 Glasbeni večer, 1.00 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.25 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.20 Info kanal

PONEDELJEK, 06.05.2019, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 9.40 Videotrak, 10.15 Otroški program: Op! 11.00 Slastna kuhinja, 11.10 Dobro jutro, 13.50 Dober dan, 14.40 Glasbeni svet Andreja Rieuja (II.): Poroka, glasbeno-dokumentarna serija, 15.30 Andrej Gosar: Mislec v prelomnih časih, dokumentarni portret, 17.00 Ljudje in zemlja, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 17.55 Durrellovi (II.), britanska nadaljevanka, 18.50 Nogomet - evropska liga: napoved kola, magazinska oddaja, 19.20 Videotrak, 20.00 Noč v muzeju, glasbena oddaja, 20.55 Dnevnik Mone Lize, francoska dokumentarna oddaja, 21.55 Ustava Republike Hrvaške, koprodukcijski film, 23.35 Pobeg, kratki igrani film AGRFT, 0.15 Videotrak, 0.50 Zabavni kanal

TOREK, 07.05.2019, I. spored TVS

6.00 Kultura, Odmevi, 6.40 TV-izložba, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.05 Dober dan, 11.00 TV-izložba, 11.15 Vem!, kviz, 11.50 Platforma, 12.30 Zlata dekleta (V.): Trojna igra, ameriška humoristična nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Studio City, 14.25 TV-izložba, 14.35 Duhovni utrip: Blagor ženskam, 14.50 TV-izložba, 15.25 Kanape - Kanapé, oddaja TV Lendava, 15.55 Otroški program: Op! 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.30 Koda, 18.05 Ernest in Celestina: Bonton, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Resnica o aferi Harry Quebert, ameriška nadaljevanka, 20.50 Bog obvaruj Rusijo, francoska dokumentarna oddaja, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 23.10 Spomini: Nada Tarman, 0.50 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.15 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.05 Info kanal

TOREK, 07.05.2019, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 10.10 Videotrak, 11.00 Slastna kuhinja, 11.10 Do-

bro jutro, 14.00 Dober dan, 14.50 Noč v muzeju, glasbena oddaja, 15.45 Slovenski magazin, 16.30 Koncert Ansambla Saša Avsenika, 17.55 Durrellovi (II.), britanska nadaljevanka, 18.50 Kdo si pa ti?, dokumentarna serija o mladostnikih, 19.25 Videotrak, 20.05 Oče in sin v svetu disleksije, britanska dokumentarna oddaja, 21.10 Od blizu, pogovorna oddaja z Vesno Milek: Tanja Ribič, 22.00 Prevvara (III.), ameriška nadaljevanka, 23.05 NaGlas!: dr. Tanja Petrovič, 23.20 Zadnja beseda!, 0.15 Videotrak, 0.50 Zabavni kanal

SREDA, 08.05.2019, I. spored TVS

6.00 Kultura, Odmevi, 6.40 TV-izložba, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.05 Dober dan, 11.00 TV-izložba, 11.15 Vem!, kviz, 11.50 Koda, 12.30 Zlata dekleta, ameriška humoristična nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Intervju: Marjan Sturm, 14.20 TV-izložba, 14.30 Platforma, 15.00 Mostovi - Hidak, oddaja TV Lendava, 15.30 TV-izložba, 16.05 Male sive celice: OŠ Elvire Vatovec Prade in OŠ Hudinja, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Posebne zgodbe: (Pre)zgodaj odrasli, 17.55 50 knjig, ki so nas napisale: Janko Kersnik: Kmetske slike, 18.00 Trobka in Skok: Divja dirka, risanka, 18.10 Jurij in Pavel: Robot, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.05 Daphne, angleški film, 21.30 Ljubezen na strehi sveta, kratki igrani film, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 22.55 Sveto in svet, 23.50 Posebne zgodbe: (Pre)zgodaj odrasli, 0.25 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.50 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 1.50 Info kanal

SREDA, 08.05.2019, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 10.00 Videotrak, 10.30 Kanape - Kanapé, oddaja TV Lendava, 11.00 Slastna kuhinja, 11.10 Dobro jutro, 14.10 Dober dan, 15.30 Čarokuhinja pri atu: Mavricij, 15.50 Ambienti, 16.20 Vikend paket, 17.45 Durrellovi (III.), britanska nadaljevanka, 18.40 Ribič Pepe: Kdo ima daljinca, mozaična oddaja za otroke, 19.05 Vetrnica: Paglavčeva preobrazba, 19.15 Videotrak, 19.50 Žrebanje Lota, 20.00 Ob 100. obletnici slovenskega baleta: Lok - Izročilo in sporočilo, Pia in Pino Mlakar, plesno baletni esej, 20.50 Moje mnenje, 21.50 Glasbeni svet Andreja Rieuja (II.), glasbeno-dokumentarna serija, 22.40 Vžgano v spominih, dokumentarni film, 0.00 Videotrak, 0.30 Zabavni kanal

ČETRTEK, 09.05.2019, I. spored TVS

6.00 Kultura, Odmevi, 6.40 TV-izložba, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.05 Dober dan, 11.00 TV-izložba, 11.15 Vem!, kviz, 11.55 Posebne zgodbe: (Pre)zgodaj odrasli, 12.30 Zlata dekleta, ameriška humoristična nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Moje mnenje, 14.25 TV-izložba, 14.35 Slovenski utrinki, oddaja madžarske TV, 15.05 Težišče - Súlypont, oddaja TV Lendava, 15.35 TV-izložba, 16.05 Otroški program: Op! 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Ugriznimo znanost: Kraljica začimb vanilija, oddaja o znanosti, 17.55 Na kratko: Kohezija, 18.05 Balončkovo: Strašna tema, risanka, 18.10 Mišo in Robi: Taborjenje, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Evropske volitve 2019: Soočenje parlamentarnih strank, 21.10 Globus, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 22.50 Osmi dan, 23.30 Odsrta mesta: Neapelj, britanska dokumentarna serija, 0.30 Ugriznimo znanost: Kraljica začimb vanilija, oddaja o znanosti, 1.00 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.25 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.15 Info kanal

ČETRTEK, 09.05.2019, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 10.10 Videotrak, 11.00 Slastna kuhinja: Delfinka, 11.10 Dobro jutro, 14.00 Dober dan, 14.50 Mojster in njegov Gašper, portret, 15.40 Od blizu, pogovorna oddaja z Vesno Milek: Tanja Ribič, 16.40 Koncert Ansambla Saša Avsenika, 17.55 Durrellovi (III.), britanska nadaljevanka, 18.50 Firbcologi, mozaična oddaja za otroke, 19.20 Videotrak, 20.00 Avtomobilnost, 20.50 Nogomet - evropska liga: polfinale, povratna tekma, 23.00 Pot na SP v nogometu (Ž), magazinska oddaja, 23.30 Nogomet - evropska liga: vrhunci povratnih polfinalnih tekem, 0.00 Ambienti, 0.35 Slovenska jazz scena: Marežijazz 2014: Jazz Punt Big band, 1.15 Videotrak, 1.50 Zabavni kanal

KONCERT

glasbene etno skupine **GORIČKI KLANTOŠ**
v gledališki dvorani v Monoštru,
bo v nedeljo, 12. maja, ob 14. uri.

Sodelujoči:

Sombotelske spominčice,
Foklorna skupina Moravče.

Prisrčno vabljeni!

Vstopnine ni, zaželeni so prostovoljni prispevki.

Organizator: Društvo porabskih slovenskih upokojencev,
ob podpori Ministrstva za človeške vire in Občine Monošter.

KONCERT

a muravidéki **GORIČKI KLANTOŠ**
népzenei együttessel Szentgotthárdon a
Színházban, melyre
2019. május 12.-én, 14.00 órától kerül sor.

Közreműködik:

a Szombathelyi Nefelejcs népdalkör
és Moravče Néptánccsoportja.

Mindenkit szeretettel várunk!

Belépődíj: nincs, önkéntes adományt szívesen fogadunk.

Szervező: a Rába-vidéki Szlovén Nyugdíjas Egyesület

A koncert támogatója: az EMMI és Szentgotthárd Város Önkormányzata.

V Markovcay so po meši blagoslovili traktore

Murskosoboški škof Peter Štumpf je na vüzemski pondejlek darüvo sveto mešo v Markovcay in po njoj v spremstvu domanj-

Meše in blagoslova se je udeležil senički župnik Tibor Tóth tő. Na kejpí v družbi markovskega župnika, soboškega škofa pa križevskega evangeličanskega pastora

ga župnika Dejana Horvata in drugih duhovnikov blagoslovo traktore, stera je na Goričko pripelalo okauli 100 lastnikov, eni tudi iz Porabja. Pri meši je bila s svojo družino tudi slovenska zagovornica Erika Köleš Kiss, stera je na začetki pozdravila gospo-

Traktore in traktoriste je blagoslavlo soboški škof Peter Štumpf

uda škofa in vse župnike, steri redno odijo v Porabje mašuvati v slovenskom geziki. Pouleg toga je prosila rojake na drugi strani granice, aj naj ške naprej pomagajo pri ohranjanji slovenskoga gezika in kulture v Porabji.

www.radiomonoster.hu

Porabje

TEDNIK
SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Izhaja vsak četrtek
Založnik:
Zveza Slovencev na Madžarskem
Za založnika:
Jože Hirnók

Glavna in odgovorna urednica
Marijana Sukič
Naslov založnika in uredništva:
H-9970 Monošter,
Gárdonyi G. ul. 1.;
tel.: 94/380-767;
e-mail: porabje@gmail.com
ISSN 1218-7062

Tisk:
TISKARNA DIGITALNI TISK D.O.O.
Lendavska 1; 9000 Murska
Sobota; Slovenija

Časopis podpirajo: Državna slovenska samouprava, Urad predsednika vlade, oddelek za narodnosti, Zveza Slovencev na Madžarskem in Urad vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu. Naročnina: za Madžarsko letno 2.600 HUF, za Slovenijo 22 EUR. Za ostale države 52 EUR ali 52 USD. Številka bančnega računa: HU75 11747068 20019127 00000000. SWIFT koda: OTPVHUHB